

Pélé Yoets

Torah - Tav

מי ימלל שבח התורה כי טוב סחרה מסחר כסף, וכדתנן (קדושין פב, ב) רבי נהוראי אומר, מניח אני כל אמניות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה וכו'. וכבר התלמוד והמדרשים והזהר הקדוש וכל ספרי הקדש מלאים זיו, הם המדברים בשבח התורה, ולמפרסמות אייגבן צריכות ראייה וכלי עלמא ידעי, יעידון יגידון כי גדולה תורה ולגדלתה אין חקר, אבל אין איש שם על לב למסר נפשו ומאדו ללמד את בניו תורה כדמבעי לה למעבד:

ומי שרוצה לזכות את בניו לכתרה של תורה, צריך להשתדל עליהם מן הבטן ומן ההריון שיקדשו עצמם בשעת תשמיש ויחשבו בגדולי הדורות, ולבם למו א"ב שבשמים יצעק שיתן להם זרע קדש, זרע אנשים שלמים במדות ובדעות, והמה חכמים מחכמים. ויתפלל אל השם תמיד קדם ההריון ואחר ההריון והלדה, אב ואם, תפלה מפיהם לא יפסקו, ויחלקו מעות לתלמידי חכמים ויבקשו מהם שיתפללו על זרעם. ובזמן ההריון תשתדל האשה לשמע קול התורה, וכן אחר הלדה יושיבו הולד במקום תורה, וכמו שאמרו על מאי דתנן (אבות ב, ח) רבי יהושע בן חנניה אשרי יולדתו, שאמו גרמה לו שיהיה חכם גדול, שבזמן הרותה היתה הולכת לבית המדרש לשמע דברי תורה, והיתה אומרת לחכמים, בקשו על הולד שבמעיי שיהא חכם. וכשילדה, הוליכה עריסתו לבית המדרש כדי שישמע דברי תורה ויקבעו במחו:

וכבר הזהירו בעלי המוסר באזהרה יתרה שלא לשורר לולד כשבוכה, בשירי נכרים ושירי עגבים, כי נפש הולד הוא חובל,

Voyons plus clair

Une mise en perspective des grandes thématiques de l'actualité à la lueur de l'érudition juive véritable.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

אלא אם ירצה לשורר כדי לשתקו, ישורר לו שירי תורה. ורע עלי המנהג שיש באיזה מקומות, שכשאשה יולדת יום אחד באותו שבוע קוראים לנשי העיר לעשות בקור, והן משוררות שם שירי נכרים ושירי עגבים, וכן בליל שמירת הבן דהינו ליל המילה, במקום שישמע הולד קול תורה, שומע קול שירי נכרים ושירי עגבים, ודין גרמא כי הן בעוון, נמצאים הרבה בנים טפשים, בנים משחיתים, בנים לא אמון במ, כי בעוון חוללו, שומר נפשו ירחק מזה, ולא יניח לעשות זאת בתוך ביתו לעולם, כמו שכתבתי לעיל בערך שיר, וכל שכן בפני הילד הנולד: וכשיגדל הילד מעט ויהא קטן היודע לדבר, אביו מלמדו תורה, ובכל יום ובכל שעה יאמר עמו פסוקי תורה ועניני תורה. כשיגדל עוד מעט, יוליכנו אצל מלמד תינוקות, ולעולם כשילמד אצל מלמד תינוקות, הלמוד של בית הוא עקר. ובכל יום ובכל לילה ובכל שבת ובכל עת שהוא פנוי ילמד עם התינוק כפי כחו, ואי לאו בר הכי הוא, שכבר גדל הילד בתורה ואינו יכול ללמד עמו, או שאין לו פנאי ללמד עמו, או שאין האיש בביתו, יתיר פסת יד לאיזה תלמיד חכם, או תחנונים ידבר רש לאיזה תלמיד חכם שילמד עמו בשעות מזמנות. והן אמת שהכסף יענה את הכל, אבל אשר אין לו כסף, יהיה לו כסף ללמד את בנו בעצמו, או לשפך נפשו לפני כל תלמיד חכם שבעיר. ואם אין תלמיד חכם בעיר, יהא גולה עם בניו למקום תורה, וילחך עפר רגליהם של חכמים, עד שירחמו עליו וילמדו את בניו תורה: אבל רעת האדם בארץ, שאינם יודעים כמה גדולה רעת העם הארץ כי רבה, שעמלים בעולם הזה בעמל ויגיעה רבה, בדרכים, הרים וגבעות, ימים ונהרות, אוכלי לחם העצבים, ומרעה אל רעה יוצאים, בחשכה יתהלכו, מתירים את האסור ואוסרים את המתר ואור תורה לא נגה עליהם, ומשכימין ומעריבין לדברים בטלים ואסורים, ומוציאים ימיהם לריק ושנותיהם לבהלה, עד שהם רצים לבאר שחת, אוי להם בעולם הזה אהה להם לעולם הבא. לא כן התלמידי חכמים, טוב להם

Voyons plus clair

Une mise en perspective des grandes thématiques de l'actualité à la lueur de l'érudition juive véritable.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

בעולם הזה ותתענג בדשן נפשם לעולם הבא, כי חיי נחת יחיו, כי התורה ממרחק תביא לחמה, והם מתנהגים במדות טובות וישרות, ומעבירים כעס ועצבות מלבם ורעה מבשרם, ואינם מקפידים על שום דבר בעולם ובשרם ישכן לבטח, ותלמוד גדול שמביא לידי מעשה (מגילה כ א קידושין מ, ב), באפן שהם רצים לחיי העולם הבא:

הנה כי כן האיש אשר הוא טהור, וראה או ידע שבחה של תורה, ובשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל על שלא זכה להיות חלקו מיושבי בית המדרש, יחוס על נפש בניו וימסר נפשו על כל בניו, ולפחות אחד מהם יהיה תלמיד חכם, ולפחי פחות לא יניחם שיהיו עמי הארץ, אלא יהיו יודעי ספר ומלאים יראת השם. ולא על נפש בניו בלבד הוא חס, כי אם גם על נפשו, רוחו ונשמתו, כי רבה התועלת שעושים הבנים לאביהם בהיותם תלמידי חכמים על ידי תורתם ועבודתם להשם יתברך שמו. ומתוך שהם תלמידי חכמים, זהירים בכבוד אביהם בחייהם ובמותם, ותמיד כל הימים עושים כל אשר בכחם למנוחתם ולעלוי נשמתם, באפן שמעלים אותם מגיהנם ומצילים אותם מכל דינים ומעלים אותם במעלות, מעלה אחר מעלה, עד שיעמדו במחצתן של צדיקים, כמובא כמה מעשיות במדרשים. ואלו היה נתן רשות לאדם לחזר מאותו עולם אחרי ראותו אפן ודין העולם הבא, היה נעשה צדיק גמור והיה מוסר נפשו ממש ללמד את בניו תורה. ולא על נפש בניו ועל נפשו בלבד הוא חס, אלא העקר הוא שיחוס האדם על כבוד קונו, כי זה כל פרי שיתאוה האדם לבנים שיהיו עושים רצון קוניהם, פועלי אמת לעשות נחת רוח ליוצרנו, דבלאו הכי מה יתן ומה יוסיף הבנים, ואם הם בני רעים, ההעדר טוב ממציאות הרע:

והמעמיק בזה לעשות הדברים לשם שמים, לעשות נחת רוח ליוצרנו דוקא, כמעט יהא שוה בעיניו ללמד את בנו תורה כמו ללמד את בן חברו, דא ודא אחד הוא, עושה נחת רוח ליוצרו, ואין אדם יודע איזה יכשר, ועקר הבנים הם התלמידים. ונהי

Voyons plus clair

Une mise en perspective des grandes thématiques de l'actualité à la lueur de l'érudition juive véritable.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

שבניו קודמין לבני חברו, אבל אשרי איש שיאחז בזה וגם מזה, כי אולי התלמידים יצליחו יותר מן הבנים וישמח בהם. וידוע כמה הפליגו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין יט, ב) בשבח המלמד את בן חברו תורה שהוא כאלו ילדו, ושזוכה ויושב בישיבתו של מעלה, ואפלו הקדוש ברוך הוא גוזר גז, רה, הוא מבטלה. וכמה הפליגו בזהר הקדוש בשכר ושבח המגיע למאן דמזכי לחיביא, גדול מזה, שמלמד את בניו ואת בני חברו תורה, שהמאור שבה מחזירן למוטב:

ולא טוב עשו התלמידי חכמים שאינם רוצים ללמד עם בניהם ועם תלמידים קטנים, מפני שדומה בעיניהם כבטול בית המדרש, שכשלומדים לעצמם, יכולים ללמד ביום אחד כמה דפים גמרא ופוסקים ולכתב רבי תורתם, לא כן עם התלמידים צריך להוציא זמן זמנים להיות חוזר עמהם עד שילמדו כל דבר, וצריך טרחא ועמל ויגיעה רבה. ומי שמעשיו לשם שמים לעשות נחת רוח ליוצרנו, כי זה צריך להיות כל מגמתנו בזמן חיותנו, להוציא החיים בעשית נחת רוח לפניו יתברך שמו, לא יחוש על כל זה, רק יבחר לו את אשר הוא יותר נחת רוח ליוצרנו, ויותר ויותר עושה נחת רוח ליוצרו במה שלומד את בן חברו ואת בנו אפלו אלף בית, הבל שאין בו חטא, ממה שילמד הוא נגעים ואהלות, ואם אין גדיים אין תישים (עי' ירושלמי סנהדרין י, ב) ועת לכל חפץ ולפם צערא אגרא, וראוי לקים בזה, ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה. שכמו שאם הוא לא היה בר הכי ללמד את בניו, היה רוצה שאחרים יחוסו עליו וילמדו את בניו תורה, כן צריך הוא לחוס על אחרים וללמד את בניהם תורה, ובפרט אם אין להם אב, על היתומים ירחם ועל נפש אביהם, וידמה לו כאלו אביהם אליו יתחנן להצילו מאש להבה, וכאשר ינוח נפש האיש על ידו, אין לך חסד של אמת גדול מזה שעושים עם החיים ועם המתים, ושכרו כפול ומכפל מן השמים: וכבר אמרו רבותינו זכרונם לברכה, הזהרו בבני עניים שמהם תצא תורה (נדרים כא, א). הזהרו בבני עם הארץ שמהם תצא

Voyons plus clair

Une mise en perspective des grandes thématiques de l'actualité à la lueur de l'érudition juive véritable.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

תורה (סנהדרין צו, א). וחיבים מנהיגי הערים בכל עיר ועיר להשתדל מאד על התלמוד תורה בכל נפשם ובכל מאדם, ויושיבו מלמדי תינוקות על כל למוד ולמוד, ויעמידו פרנסים בני אדם מהגנים שיעמדו על התינוקות בכל שבוע לראות סדר למודם, ועל המלמדים שיעשו מלאכתם מלאכת שמים באמונה, וישתדלו את התינוקות במכות ובדברים טובים ובמנות ומתנות, כדי שיעלו במעלות בסדר הלמוד. וידוע מעלת הבל תינוקות של בית רבן, עד שאמרו (שבת קיט, ב) שהעולם מתקים בהבל תינוקות של בית רבן, והם מבטלין כל גזרות קשות ורעות, ואין מבטלין תינוקות של בית רבן אפילו לבנין בית המקדש (שם), וכהנה מעלות רבות נאמרו בלמוד תינוקות של בית רבן. הנה כי כן, לפי גדל המצות והתועלת הנמשך ממנה, ראוי למנהיגי הערים להתחזק בה בכל נפשם ובכל מאדם להקים דגל התורה, ולא יחושו לכל הטרח וההוצאה לפי רב הטובה שעושים לנפשם ולפי הנחת רוח שעושים ליוצרם:

וזה כלל גדול, שאל יתיאש אדם מן הרחמים כמנהג איזה אנשים שאומרים, זה הבן בודאי לא יצא חכם, ואם אניחנו בתלמוד תורה יהיה קרח מכאן וקרח מכאן, הלוא טוב שאוציאנו למשא ומתן שילמד להביא טרף לביתו, וזה הבל, שכל אשר ישב על התורה בודאי ירויח ולא יפסיד, שאם לא יצא חכם, לפחות יהיה יודע ספר ולא יהיה עם הארץ, וללמד להיות סוחר אין צריך חכמה וזמן, כי במהרה ילמד, והזוזים הם זזים מאליהם, ואפשר שמלאכתו תהיה נעשית על ידי אחרים:

ואם איש עני הוא ואינו יכול לזון את בניו, יסבל מעט עמהם וילמד אותם תורה עד שיגדלו, והתורה תעמד להם לזונם ולפרנסם פרנסה טובה, בהתר, בנחת, ברוח, בכבוד, שאם לא יגיעו להיות חכמים גדולים מורי הוראות בישראל, על כל פנים יוכלו להיות חזנים ומלמדי תינוקות ויהיו מצדיקי הרבים ככוכבים, ויהיו עוסקים במלאכת שמים ויהיה חלקם מיושבי בית המדרש ולא יהיה חלקם מיושבי קרנות. ונהי שאי אפשר לעולם

Voyons plus clair

Une mise en perspective des grandes thématiques de l'actualité à la lueur de l'érudition juive véritable.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

בלי סוחרים, ואם יהיו כלם חכמים אז לא לחכמים לחם, שלא נתנה תורה לאוכלי המן, ואין הקדוש ברוך הוא ממטיר עוד לחם מן השמים, אבל כבר אמרו (קדושין פב ב) אי אפשר לעולם בלא בשם ובלא ברסקי, אשרי מי שאמנותו בשם, אוי לו מי שאמנות ברסקי. כך אי אפשר לעולם בלא חכמים ובלא סוחרים ומלמדים וחזנים, אשרי מי שמלאכתו מלאכת שמים, ואשרי מי שחלקו מיושבי בית המדרש. וכל אדם צריך לומר (שם פב, א), מניח אני כל אמניות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה. ואם צריך העולם לסוחרים, אפשר לעולם שיתקים על ידי אחרים:

והאיש אשר הוא סוחר ועבר זמנו מלהיות מיושבי בית המדרש, את אשר בכחו לעשות יעשה ויהיה בתורת השם חפצו, בכל עת שהוא פנוי ילמד את אשר יודע, או ילך אל חכמים לשמע בלמודים על מנת לשמר ולעשות ולקים, ולא יעבר מלהתפלל עם הצבור שחרית מנחה ערבית ומלקבע עתים בתורה ביום ובלילה וימסר נפשו על בניו שיהיו תלמידי חכמים, ויהיה מחזיק ביד לומדי התורה, כי כחלק היושב על הכלים וכחלק היורד למלחמה, חלק כחלק יאכלו, וגדול המעשה, כמו שמצינו בזבוליון שהקדים ליששכר, וכל דבר טוב שיוכל יעשה, ויגור מכל חטא כמפני חרב וכל מעשיו יהיו לשם שמים. אם כה יעשה, גדול הנהנה מיגיעו, אשריו בעולם הזה וטוב לו לעולב הבא: ותנינן (אבות ו ב) אוי להם לבריות מעלבונה של תורה. ופרשו המפרשים, שהרי הלומד בתורה חשוב כמי שאומרים לו, מנה זהובים, וכל אשר תמנה, כאשר תוכל תקח לך, שבודאי לא ייעף ולא ייגע מלהיות מונה והולך כל היום וכל הלילה, ואם יתעצל ולא ימנה הרי זה מבזה את הזהובים ומודה שאינם חשובים בעיניו, כן הדבר הזה. ועוד פרשו שעלבון התורה הוא, שהרי כל מי שאינו עוסק בתורה נקרא נזוף (שמות רבה מא ז), וזה, כל כך התורה מאוסה בעיניו עד שמתרצה להיות נזוף, דהינו מנדה ולא לעסק בתורה, אין לך עלבון גדול מזה: ואפלו אם ילמד

Voyons plus clair

Une mise en perspective des grandes thématiques de l'actualité à la lueur de l'érudition juive véritable.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

האדם כל היום וכל הלילה, רק חצי שעה ירצה לפנות עצמו לבטלה, לעסק בשחוק או בדברים בטלים ולהיות מיושבי קרנות, אין פוטר אותו מיום הדין. וכמאמר רבי ישמעאל (מנחות צט, ב) שאמר לבן אחותו ששאל לו לאחר שלמד כל התורה כלה, אם מתר לו ללמד חכמה יונית, ואמר לו, קרא כתיב (יהושע א ח) והגית בו יומם ולילה, צא ובדק שעה שאינה לא מן היום ולא מן הלילה ולמד בה חכמה יונית. כל שכן אנן יתמי דיתמי חסרי מדע כי דלונו מאד, וכתוב (איוב ז יט) לא תרפני עד בלעי רקי, ופרשו רבותינו ז"ל הקדושים, אשר אנו מאמינים אשר הם אמת ודבריהם אמת, שאפלו על זמן מועט כדי בליעת הרק, אדם עתיד לתן דין וחשבון ושואלים ממנו במה הוציאו. אוי לנו מיום הדין ומעמק הדין, ועל זה וכזה לבבות יכאבו, איך התרה הרצועה ואיך נשתכחה תורה ונעשה כהתר אפלו לקצת תלמידי חכמים ורבים מעמי הארץ להיות מאבדים הזמן יקר הערך כמה שעות בשחוק ובדברים בטלים ואסורים, ועל כן עבר קציר כלה קיץ (ירמיהו ח כ), ואנחנו לא נושענו, צדיק הוא ה', שהרי אמרו רבותינו זכרונם לברכה על הפסוק (מיכה א ה) בפשע יעקב כל זאת, שכל הצרות ורעות הבאות לעולם על הכלל ועל הפרט ועכבו"ת משיחא, הכל הוא בעוון בטולה של תורה:

הנה כי כן אליכם אישים אקרא, בני אל חי, חזק ונתחזק בעד אלהינו ונחוס על כבוד קוננו ועל נפשנו רוחנו ונשמתנו, ולא נאבד עצמנו לדעת ונאמין בתורתנו הקדושה ובדברי רבותינו ז"ל הקדושים, ומכאן ולהלאה לא נאבד הזמן יקר הערך לבטלה, רק בשכבני ובקומני נשיח בתורה ונשמח ונעלז בדברי תלמוד תורה ומצות ובהם נהגה יומם ולילה, אולי יתעשת האלהי"ם לנו ויצמח פרקנה ויקרב משיחה. ואל יאמר הסוחר, מה חובתי עוד ואעשנה, הנה למדתי כך וכך תהלים, כך וכך זהר הקדוש, מעמדות וכדומה, וכבר נלאיתי, כי מי שהוא תלמיד חכם יוכל לעסק בתורה כל היום, אבל בלמודים אלו אי אפשר

Voyons plus clair

Une mise en perspective des grandes thématiques de l'actualité à la lueur de l'érudition juive véritable.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

להיות עוסק כל היום, גם זה הבל, שהרי אמרו רבותינו זכרונם לברכה (תדא"ז פ"ב): מי שאינו יודע ללמד, אם יהיה חוזר כל היום פסוק (בראשית לו כב) ואחות לוטן תמנע, הרי חשוב לפני המקום כאלו עוסק בנגעים ואהלות, ואין טענה זו פוטרת אותו מן הדין, רק יטרח ויהיה חוזר על למודו אפלו אלף פעמים, ולא ישב בטל לכבוד השם יתברך ולכבוד תורתו. והנה כל השומע זאת וכזאת, דברים שדשו בהם רבים ונעשה להם כהתר, יחשב שהוא דבר בלתי אפשר לקימו, להיות פרוש מן העולם הזה כמלאכי השרת, אך מי יתן והיה שאמצא כתוב באיזה ספר שהשם במשפט לא יבוא על דברים אלו, גם אני החרשתי, אבל צר לי על עצמי ועל אחינו בני ישראל, כי יגרתני מפני האף, והחמה שפוכה אשר על ראש רשעים יחול על כל דהוא דבר פשע ביום הדין הגדול אים ונורא, מי יכילנו, על כן מרב צערי דברתי עד כה לעצמי, והשומע ישמע ועליו תבוא ברכת טוב, וכל ההתחלות קשות ולפם צערא אגרא:

ומה טוב חלקם של נשים שהן מנקות מעוון זה של בטול תורה, אבל גם הן יקחו חלקן אם יהיו גרמא בניזיקין לבטל בעליהן ובניהן מתלמוד תורה, אוי להן, אהה עליהן. ועליהן המצוה הזאת לאקרויי גבריהו ובניהו (ברכות יז, א), ובפרט אשת התלמיד חכם צריכה שתדד שנתה ותקום בעוד לילה ותעורר את בעלה ותכין לו האש והקאו"י ותעמד עליו ותשמשנו. וכל אשה גם כן צריכה להשתדל על בעלה שיעסק בתורה בלילות החרף ובשבתות ובמועדים ובכל עת שהוא פנוי. וגם על בניה תשתדל מאד שיעסקו בתורה, ותדחק את עצמה מאד על צרכי הבית כדי שיעסקו בניה ובעלה בתורה בישוב הדעת, יפה שעה אחת יותר, וכל אשר בכחה לעשות כדי שילמדו בעלה ובניה תעשה. עושה אלה, מאנשים באה"ל תברך, כמאמר רבותינו זכרונם לברכה (שם) גדולה הבטחה שהבטיחן הקדוש ברוך הוא לנשים, יותר מן האנשים, יתנו לה מפרי ידיה ויהללוה בשערים מעשיה (משלי לא לא):

וכל העוסק בתורה הרי זה מתעלה, כי תלמוד גדול שמביא לידי

Voyons plus clair

Une mise en perspective des grandes thématiques de l'actualité à la lueur de l'érudition juive véritable.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

מעשה (קדושע מ ב), ולא המדרש הוא העקר אלא המעשה.
ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם (אבות א יז)
(תהלים קיא י). לכן יבחר אדם ללמד או לשמע בלמודים, דינים
הנצרכים, וישמר מאד לעשות ולקים על פי התורה ועל פי דברי
רבתינו זכרונם לברכה הקדושים, לא יסור ימין ושמאל, כי זה
כל האדם, ובזה יזכה ויחיה ויירש טובה וברכה בעולם הזה
ובעולם הבא, ובאמת אמרו (פאה א א) תלמוד תורה כנגד
כלם:

Voyons plus clair

Une mise en perspective des grandes thématiques de l'actualité à la lueur de l'érudition juive véritable.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions